

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศที่มีประสิทธิภาพ คือ การให้การศึกษาซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆในสังคม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและจากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๙ กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย^๑ และหมวด ๕ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา ๘๐ (๓) รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการศึกษาด้วย การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^๒ มาตรา ๘๐(๔) รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการศึกษาด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ครอบครัว ผู้ปกครององค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา ๘๐(๕) รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการศึกษา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีการกิจส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นตั้งแต่แรกเกิดจนตาย ซึ่งประชากรปฐมวัย (แรกเกิด - ๕ ปี) นับได้ว่าเป็นวัยพึ่งพิงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด^๓ ซึ่งมีนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ ๐-๕ ปี ทุกคนอย่างมีคุณภาพเต็มศักยภาพ มีครอบครัวเป็นแกนหลักและผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการและสิ่งแวดล้อมที่ดีเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและการพัฒนาเด็กตามวัยโดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนตามช่วงอายุ คือ อายุแรกเกิด - ๓ ปี และอายุ ๓ - ๕ ปี ซึ่งในช่วงกลุ่มอายุแรก

^๑ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

^๓สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, บทบาทพ่อแม่ ครูพี่เลี้ยงและครูผู้ดูแลเด็กในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย, (กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๕

การอบรมเลี้ยงดูจะมุ่งเน้นที่พ่อแม่และครอบครัว ส่วนช่วงกลุ่มอายุ ๓ – ๕ ปี มีสถานศึกษาดูแล ได้แก่ สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลเด็กอายุ ๓ ปีขึ้นไป เด็กปฐมวัยหรือเด็กวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๕ ปี เป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาการสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยา และหลักวิชาการ เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและได้มาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ๔) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ๕) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ๖) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย^๔

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ๓-๕ ปี ในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจ มีภารกิจด้านการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยซึ่งมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่อายุ ๓-๕ ปี โดยครอบคลุมการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ มีนโยบายจัดการศึกษา คือ เรียนรู้อย่างมีความสุขผ่านการเล่น และลงมือทำกิจกรรมภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร และปลอดภัย มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้คิดและจินตนาการ กิจกรรมที่ได้ใช้ประสาทสัมผัสเพื่อฝึกให้การเรียนรู้ได้ฝึกคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ แห่ง ได้แก่ ๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโกรกพระ ๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนากลาง ๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา ๔) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเนินกว้าว ๕) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางมะฝ่อ ๖) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลศาลาแดง ๗) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วย ๘) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางประมุง ๙) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหาดสูง และ ๑๐) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองตายาย สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ โกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ในปัจจุบันพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการที่ไม่ผ่านมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

^๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

พบว่า แต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบปัญหาด้านต่าง ๆ คือ ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดประสบการณ์แก่เด็กยังไม่มีการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กอย่างจริงจัง ด้านบุคลากรพบว่าครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านงบประมาณยังขาดงบประมาณสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กไม่เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่บางแห่งต้องอาศัยอาคารอเนกประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนและประชาชนขาดการมีส่วนร่วม จากเหตุผลข้างต้นเป็นประเด็นสำคัญที่ จำเป็นต้องศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกอภระ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติหลายประการคือมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะมีคุณธรรมและมีลักษณะที่ดีซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้คือสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง^๕ การสร้างคุณธรรมเพื่อใช้ในการบริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารที่จะทำให้สามารถดำเนินงานไปด้วยความราบรื่นและบรรลุเป้าหมายได้

ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางการศึกษาจึงควรนำแนวปฏิบัติที่อยู่ในขอบข่ายของคุณธรรมเพราะคุณธรรมเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงานทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจรู้สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ^๖ ฉะนั้นผู้บริหารสามารถใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการนั้น คือ หลักพรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นหลักคุณธรรมของผู้ใหญ่ที่ผู้บริหารที่เป็นผู้นำในองค์กรควรยึดปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันการที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมโดยเมตตาอยากให้ผู้อื่นมีความสุข มีกรุณาอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์เมื่อได้รับความทุกข์ร้อน มีเมตตารู้สึกชื่นบานในเวลาผู้อื่นได้รับความดี และมีอุเบกขารู้จักวางเฉยไม่เสียใจไม่ตีใจไม่ตัดสินใจเอนเอียงเพราะอำนาจอคติผิดๆถือว่าเป็นการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดีส่งผลให้ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการดียิ่งขึ้นช่วยทำให้คุณภาพทางการศึกษาไทยได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจรู้สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอกอภระ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอกอภระ จังหวัดนครสวรรค์ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานมากยิ่งขึ้นรวมทั้งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

^๕สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ , ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงเล่มที่ (กรุงเทพมหานคร : คัมปายอิมเมจจิง, ๒๕๔๑), หน้า ๒.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๓ - ๗๔.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีต่อแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงกำหนดคำถามของการวิจัย ดังนี้

๑.๓.๑ สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อแนวทางการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ แนวทางการบริหาร จัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขต ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตด้านตัวแปร ขอบเขตด้านสถานที่ ขอบเขตด้านระยะเวลา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งประกอบด้วย

๑. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ๔) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ๕) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ๖) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒. โดยบูรณาการจากหลักพรหมวิหาร ๔ ในพระไตรปิฎก ได้แก่ ๑) ด้านเมตตา ๒) ด้านกรุณา ๓) ด้านมุทิตา ๔) ด้านอุเบกขา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งหมด ๑๐ แห่ง จำนวน ๑๗๐ คน^๗

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑๗๐ คน เ ป็นกลุ่มศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan ใช้วิธีการการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีกลุ่มตัวอย่าง ๑๔๘ คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ ๓ รูป นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๖ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ๑) ตำแหน่ง ๒) ระดับการศึกษา ๓) ประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม คือ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเป็น ๖ ด้าน ดังนี้ ๑) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ๔) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ๕) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ๖) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย บูรณาการตามหลักพรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ ๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโกรกพระ ๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนากลาง ๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา ๔) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเนินก้ว ๕) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางมะฝ่อ ๖) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลศาลาแดง ๗) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วย ๘) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางประมุง ๙) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหาดสูง ๑๐) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองตายาย

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๖๐ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

^๗วรณี แกมเกตุ, วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒๘๓.

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงานจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร ให้เป็นไปตามการบริหาร งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๖ ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนมาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีแนวทางที่ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ๖ ด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสม โดยจัดกิจกรรมการนิเทศศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างเหมาะสม ตามกฎระเบียบของสถานศึกษาในการปฏิบัติงาน

ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการ บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความสามัคคีกัน มีเหตุผลในการทำงานยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม เป็นที่ปรึกษาที่ดีให้คำแนะนำแก่บุคลากรเมื่อมีปัญหา ให้โอกาสเมื่อทำงานผิดพลาด แสดงความยินดีที่มีผลงานดีเด่น ชื่นชมผลการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง ผู้บริหารมีการจัดปรับปรุงอาคาร สถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความมั่นคงแข็งแรง สะอาด เป็นระเบียบปลอดภัย มีสาธารณูปโภคถูกสุขลักษณะ แบ่งแยกพื้นที่เป็นสัดส่วนเพียงพอในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน จัดอุปกรณ์ให้กับเด็กทุกคนอย่างเสมอภาคกัน

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณ ให้คำปรึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ที่เป็น

ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้กับบุคลากร เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง ๔ ด้าน

ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รักษาสัมพันธ์ภาพอันดีงามกับทุกภาคส่วน รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาด้วยใจเป็นกลาง

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ผู้บริหารส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีศักยภาพ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบันพร้อมเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไป

หลักพรหมวิหาร ๔ หมายถึง หลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาที่มีจุดมุ่งหมายในการสอนให้บุคคลมีความรักความเมตตาต่อผู้อื่น มีความสงสารเห็นใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือบุคคลอื่น รู้สึกพลอยยินดีเมื่อบุคคลอื่นได้ดี และรู้สึกปล่อยวางหรือวางเฉยเมื่อพบกับสถานการณ์ที่สุวิสัยจะแก้ไขได้หรือสุวิสัยที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ ซึ่งแยกออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) เมตตา ๒) กรุณา ๓) มุทิตา ๔) อุเบกขา

เมตตา การแสดงออกถึงความรัก ความปรารถนาดี ไม่ตรีจิตเป็นความคิดช่วยเหลือให้ทุกคนประสบแต่ประโยชน์และมีความสุขโดยทั่วกัน อันเป็นความคิดที่มีต่อผู้ได้บังคับบัญชาในภาวะปกติ

กรุณา หมายถึง การแสดงออกถึงความสงสาร คือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา การคิดจะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความเดือดร้อนทั้งทางกายและใจในภาวะที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นทุกข์ และต้องการความช่วยเหลือโดยเป็นการช่วยเหลือที่ถูกต้อง ไม่เบียดเบียนใครรวมทั้งตนเอง

มุทิตา หมายถึง การแสดงออกถึงความชื่นบาน เป็นความพลอยยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีอันเป็นความคิดรู้สึกเมื่อผู้บังคับบัญชามีความก้าวหน้า มีความสุข อันเป็นความดีแท้ เช่น ได้ลาภยศมาโดยบริสุทธิ์มิได้โกงหรือเบียดเบียนใคร รวมถึงดเว้นความอิจฉาริษยาผู้อื่นเพราะนึกเห็นแก่ตัว

อุเบกขา หมายถึง การแสดงออกถึงการวางใจเป็นกลาง โดยพิจารณาข้อเท็จจริงเมื่อตัดสินใจในเรื่องใดๆ แล้ว ควรพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญา มีเหตุผล ถูกต้องและเที่ยงธรรม อันเป็นการรักษาความถูกต้อง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เพื่อผดุงไว้ซึ่งความถูกต้อง

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วย นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ ๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโกรกพระ ๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนากลาง ๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา ๔) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเนินก้ว ๕) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางมะฝ่อ

๖) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลศาลาแดง ๗) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วย ๘) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบางปะมง ๙) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหาดสูง ๑๐) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองตายาย

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เพื่อประโยชน์ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ทำให้ทราบ ถึงสภาพ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีผลต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๓ ทำให้ทราบแนวทาง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๔ ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูล สำหรับพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์